

**Titel: De politiek van sociale bewegingen op het gebied van land, water en
grondgebied ten tijde van klimaatverandering**
Samenvatting

Wereldwijd strijden bewegingen al lange tijd voor sociale rechtvaardigheid en komen ze in verzet vanwege meerdere crises door extractief kapitalisme. Momenteel is aan beide zijden van het strijdtoneel een bundeling van krachten waarneembaar. Aan de ene kant is er een complex samengaan van land- en waterroof en klimaatchaos, terwijl aan de andere kant bewegingen om een koersverandering te bewerkstelligen actief zijn. De landbouwwetenschap en, in mindere mate, de milieuwetenschappen bieden goede instrumenten om inzicht te krijgen in de politieke agenda van bewegingen die strijden voor herverdeling en erkenning wanneer elkaar overlappende crises optreden. Het onderzoek is echter in de meeste gevallen gericht op een bepaalde sector of plaats. Hierdoor wordt het moeilijker om inzicht te krijgen in de mate waarin diverse bewegingen op verschillende niveaus op crises reageren, niet als afzonderlijke componenten, maar als onderling verbonden onderdelen. Het doel van dit proefschrift is om te begrijpen hoe het snijpunt van de kwesties van land- en waterroof, extractivisme en beperking van klimaatverandering, en de verwevenheid van sociale bewegingen ontstaan; en wat daarvan de politieke resultaten en implicaties zijn. Bewegingen die van onderop de samenleving zijn opgericht om lokale en sectorale belangen te verdedigen maken steeds zichtbaarder gebruik van de combinatie van verschillende vormen van strijd op verschillende niveaus, maar zijn zij ook werkelijk in staat om uit te breiden en op te schalen? Dit zijn politieke vragen die zorgvuldig empirisch onderzoek vereisen. Als uitgangspunt bied ik een conjuncturele analyse van kapitalisme en samenvallende mondiale crises en van samenvallende politieke strijd. Vervolgens schets ik een intersectionele benadering om deze verbanden te verkennen, die is gebaseerd op klasse, ras/ethniciteit en gender als nauw verweven systemen van onderdrukking die leiden tot de vorming van sociale bewegingen.

Deze intersectionele benadering pas ik toe op zes vignetten van geopolitieke bewegingen, verdeeld over twee empirische hoofdstukken. Daarbij vormen politieke interacties binnen en tussen sociale bewegingen een eenheid van interactie. De eerste zijn drie gevallen van bewegingen die strijden tegen land- en waterroof in Indonesië, Mali en Honduras. De tweede zijn drie gevallen van bewegingen die strijden tegen kolonisatie en de winningsindustrie in Palestina, Zimbabwe en de Verenigde Staten. De verscheidenheid van deze vignetten uit Azië, Afrika en het Amerikaanse continent levert belangrijke informatie op over de organisatie van politieke collectieven, met inbegrip van de wijze waarop ze zich tot elkaar verhouden alsook tot andere actoren zoals staten, bedrijven en intergouvernementele instellingen. Uit elke casus blijkt dat bewegingen minstens gedeeltelijk in staat zijn om hun verzet uit te breiden en op te schalen door tegelijkertijd op verschillende niveaus te werken. Dit verzet vindt soms plaats in sectoren die van oudsher

gescheiden zijn, maar tot op zekere hoogte politieke overeenkomsten vertonen op gebieden als voedselsoevereiniteit, ecologische rechtvaardigheid, of feminisme aan de basis – als onderdeel van een gedeeld politiek project voor systeemverandering. Door gelijktijdige bestudering van de vignetten komen belangrijke implicaties aan het licht. Theoretisch gezien is het van belang om een bijdrage te leveren aan een soepelere communicatie tussen landbouwwetenschap en milieuwetenschappen; vooral op het gebied van sociale bewegingen. Dit vormt een stimulans voor het gebruik van meer intersectionele methodologieën. Het past in een langer proces waarin de kloof tussen wetenschap en activisme wordt overbrugd, waarbij de politieke inspanningen van beide kampen worden versterkt.